

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра спортивних та рекреаційних ігор

Лекція № 3

ОСНОВИ ТАКТИКИ ГРИ У ВОЛЕЙБОЛ І МЕТОДИКА ЇЇ НАВЧАННЯ

з дисципліни “ТіМОВС”
для студентів ІІ курсу факультетів фізичного виховання і спорту

Виконавець: доцент Ковцун В.І.

Лекція розглянута і затверджена на засіданні кафедри спортивних та рекреаційних ігор _____ 2013 (протокол № ____).

Зав. кафедрою,
канд.фіз.вих., доцент

В.І. Ковцун

Львів – 2013

ПЛАН

1. Основи спортивної тактики.
2. Основні поняття: стратегія, тактика.
3. Індивідуальні, групові, командні тактичні дії в нападі і захисті.
4. Методика навчання прийомів тактики гри у волейболі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демчишин А.П., Пилипчук Б.С. Підготовка волейболістів. – К.: Здоров'я, 1976 – 104с.
2. Моцудайро Я. и др. Волейбол: путь к победе. М. ФиС, 1983. – 104 с.
3. Фурманов А.Г. Волейбол в школе. – К. Радянська школа, 1987 – 168с.

Основи спортивної тактики

Тактика гри – це організація спортивної боротьби за допомогою індивідуальних, групових і командних дій.

Індивідуальні дії – це дії гравця, спрямовані на вирішення певного тактичного завдання в даний момент гри.

Групові дії – це взаємодія 2-5 гравців, що виконують конкретне завдання.

Командні дії – це взаємодія всіх гравців команди, спрямована на виконання певних завдань в нападі і захисті. Вони реалізуються за допомогою системи гри.

Основне завдання тактики – визначити засоби, способи і форми ведення гри в конкретних умовах проти певного суперника.

Засобами ведення гри є всі прийоми і способи їх виконання.

Способами ведення гри називають індивідуальні, групові і командні дії гравців, що застосовуються у боротьбі із суперником.

Форма ведення гри – це характер проявлення дій команди, що виражається у певному темпі, стилі і ритмі ведення гри, а також замін і перерв, в дотриманні ігрової дисципліни і проявленні активної боротьби.

У волейболі прийнято виділяти два темпи. Темп – це черговість виходу гравця на м'яч для виконання атакуючих дій.

“Першим темпом” – ця назва визначається гравцем, який починає тактичну комбінацію першим (або гравець першого темпу).

“Другим темпом”. В розіграш цієї комбінації вступають всі решта гравців після дій першого. При цьому умовно можна класифікувати двох-, трьох- та чотирьохходові комбінації, коли підключаються всі три нападаючі передньої лінії. Кожен може діяти як у своїй зоні, так і в зоні партнера і йти в будь-якому темпі виконуючи рухи на удар другим, третім, четвертим, або з кимось разом.

Одним темпом. В цьому випадку можуть виходити на удар і одночасно стрибати в одній або різних зонах два або три нападаючі.

Волейбольні стилі. В світовому волейболі існують різні стилі і течії: атлетичний силовий волейбол (Росія, Болгарія, Польща, Україна), волейбол індивідуальної майстерності (Чехія, Словаччина), “волейбол настрою” (Бразилія, Аргентина, Італія, Греція, Румунія), волейбол як гра колективного розуму або комбінаційний волейбол (Японія), “раціональний волейбол” – відповідає національному характеру Німеччини.

Волейбол – ритмічний вид спорту. Ритм – це рухи, що рівно чергуються, під час яких кожен гравець (незалежно від амплуа), якомога швидше виходить на м'яч і одразу передає його партнерам по команді.

Команда з хорошим захистом рухається у єдиному темпі, як пробігаючи морські хвилі. Наприклад, тільки суперник приготувався пробити м'яч, захисники одразу відкочуються до задньої лінії на один-два кроки, тільки свій нападаючий вийде на удар – вони всі на один-два кроки набігають вперед. Команда сою працю “на економить”.

Система гри – це певна організація дій команди, що ґрунтується на функціях гравців та їх розташуванні на майданчику або комплектуванні команди.

Функції гравців.

Для організації дій команди необхідним є розподіл функцій між гравцями.

Формування кожного гравця відбувається за двома напрямками: удосконалення універсальних навичок гри і вдосконалення в навичках, специфічних для виконання певних функцій. Ці навички взаємообумовлені.

В сучасній команді функції розподіляються наступним чином: - діагональщики або кутові (1,2 темп), гравці 2 темпу, гравці 1 темпу; зв'язуючі (основний і підігруючий), універсальний гравець.

Нападаючий другого темпу – “бомбардир” повинен бути універсально підготовленим гравцем – всебічно фізично розвиненим рухливим, швидко орієнтуватись, з гострим тактичним мисленням. Він володіє різноманітними нападаючими ударами у всіх зонах, у більшості складних тактичних комбінаціях. При блокуванні він виконує функції крайнього блокуючого.

Нападаючий другого темпу (“кулемет”) повинен володіти стабільними і результативними ударами, грати в нападі з низьких передач. Йому притаманна швидкісна, стрибкова витривалість і координованість. Він виконує функції центрального блокуючого. При одиночному блокуванні він ставить рухливий блок, а в потрібному зонний.

Зв'язуючий гравець повинен володіти якостями організатора командних дій і головним чином в нападі, бути всебічно технічно підготовленим, особливо добре володіти другою передачею в різноманітних ситуаціях. Розсудливий, спокійний, спостережливий, який швидко орієнтується в ігровій обстановці, володіє відмінним периферійним зором. Зв'язуючий гравець покликаний направляти комбінаційну гру.

Комплектування команди.

Комплектування команди передбачає підбір гравців з урахуванням сильних сторін індивідуальної гри кожного і раціональний розподіл їх по лініях і зонах початкового розташування у відповідності з функціями що вони виконують (зони 4-1 – кутові гравці; 3-6 – гравці 1 темпу, 2-5 – розігруючі гравці).

При комплектуванні визначається склад не тільки стартової шістки, але і всієї команди, в яку повинні входити гравці, здатні дублювати функції гравців стартової шістки.

Може бути декілька варіантів комплектування стартової шістки команди.

- 3 – 3 – три зв'язуючих, три нападаючих;
- 2 – 4 – два зв'язуючих, три нападаючих;
- 1 – 5 – п'ять нападаючих і один зв'язуючий;
- 2 – 4 – два зв'язуючі, що виходять з задньої лінії;
- 6 – 6 – шість в нападі і шість в захисті.

Тактику гри в волейболі прийнято ділити на тактику нападу і тактику захисту, причому залежно від принципу організації розрізняють наступні групи дій гравців: індивідуальні, групові, командні.

Тактика гри в нападі.

До індивідуальних тактичних дій в нападі відносять дії без м'яча (вибір місця) і власне з м'ячем (під час другої передачі, подачі, нападаючого удару).

До групових тактичних дій відносять взаємодії 2-5 гравців, які вирішують частину загальнокомандного завдання. Прийняте ділення команди в момент розстановки на передній і задній лініях виражається у взаємодії гравців всередині ліній і між лініями. Їх дії визначаються не тільки кількістю торкань м'яча, але і зоною, звідки гравець буде виконувати технічний прийом.

Ці взаємодії здійснюються:

- між гравцями задньої і передньої лінії (гравці, що приймають подачу чи нападаючий удар зі зв'язуючим гравцем під час гри зв'язуючого на передній лінії);
- те ж саме, але під час виходу зв'язуючого гравця з другої лінії (друга передача на удар) з нападаючими передньої лінії;
- приймаючих подачу або нападаючий удар з нападаючими гравцями;
- нападаючих з нападаючими в момент імітації нападаючого удару і передачі в стрибку партнеру.

За структурою переміщення нападаючих взаємодії можна поділити на три групи:

1. Взаємодії без зміни напрямку переміщення (кожний гравець діє у своїй зоні).
2. Зі зміною напрямку переміщення.
3. Зі схрещеним переміщенням (комбінації "Хрест", "Зворотній хрест").

Командні тактичні дії включають три системи:

1. З другої передачі гравцем передньої лінії.
2. З другої передачі гравцем, який виходить із задньої лінії.
3. З першої передачі або передачі в стрибку після імітації нападаючого удару.

Тактика гри в захисті.

Мета захисних дій – нейтралізація нападу суперника. Головне – не дати м'ячеві упасти на своїй стороні ігрового майданчика і не допустити технічної помилки. Загальну схему організації захисних дій обговорюють заздалегідь і будують в залежності від підготовленості гравців команди і особливостей тактики суперника. Як і в нападі, гра в захисті складається з індивідуальних, групових і командних дій.

Індивідуальні тактичні дії включають в себе вибір місця і дій з м'ячем в момент прийому подач, нападаючих ударів м'яча, що відскочив від блоку, під час блокування і самострахування після блокування.

Групові тактичні дії в захисті передбачають взаємодії 2-5 гравців у різних ігрових епізодах. У зв'язку з вивченням трьох ліній обороти гравців ділять на блокуючих, страхуючих і захисників. Взаємодія гравців проявляється в груповому блокуванні (подвійному або потрійному), при прийомі нападаючих ударів та страхуванні.

При відпрацюванні взаємодій між гравцями, які виконують різні завдання, велику роль відводять блокуючим. Залежно від їх гри будують свої дії страхуючі і захисники.

Групові дії при прийомі нападаючих ударів зводяться до взаємодій:

- захисників між собою;
- захисників зі страхуючими;
- захисників з блокуючими;
- страхуючих між собою при подвійному (змінному) страхуванні.

Зміст командних дій в захисті обумовлено наступними основними факторами: особливостями нападаючих дій команди суперника, виконавчою майстерністю своїх гравців, особливістю ігрової ситуації.

Для прийому подач команди використовують в основному два варіанти розміщення гравців: в лінію і уступами.

При розташуванні в лінію гравці стоять майже на одній лінії, не порушуючи правил розташування. При розташуванні уступами або в дві лінії, гравці стоять на різній відстані один від одного, не загороджуючи один одного.

Для прийому атакуючих ударів використовують в основному три елементи розташування гравців в захисті:

1. В лінію – при страхуванні блокуючих вільним гравцем передньої лінії.
2. “Кутом вперед” – при страхуванні гравцем зони 6.
3. “Кутом назад” – при страхуванні блокуючих гравцями зон 5 і 1.